

Alle har en historie å fortelle!

Sarah Ramin Osmundsen ville egentlig skrive låter. Da hun ikke klarte å sette melodi til tekstene sine, begynte hun å snakke dem i stedet. Nå er hun norgesmester i poesislam.

Tekst: GURO SIBEKO, forfatter og aktiv kamppoet/ poesislammar. Ho held workshopar i poesislam for ungdom og har delteke i NM i poesislam.
Foto: VIBEKE RØGLER/ Foreningen lles

Hva er egentlig poesislam?

Sarah vrir seg litt på stolen og ser ut til å ha vanskelig for å svare.

– Vel ... Det er jo så mange forskjellige ord for dette! *Poesislam* er egentlig navnet på en konkurranse der folk fremfører forskjellige slags tekster. Noen leser klassiske dikt, noen rapper, og de fleste gjør en mellomting. Mine tekster er *spoken word*, en muntlig stil som har mye mer rytme enn vanlige dikt, men som ikke følger en beat sånn som rap gjør. Når jeg konkurrerer, må jeg følge reglene og bare bruke kroppen og stemmen min, men når jeg opptrer ellers, liker jeg å jobbe med musikere eller å bruke musikkopptak, og jeg liker å jobbe med dansere og andre poeter også. Når jeg konkurrerer i Norge, må jeg dessuten snakke norsk, men mange av tekstene mine er på engelsk, og noen ganger blander jeg både norsk, engelsk, fransk og kreol.

Sarah snakker altså fire språk. Beste-foreldrene hennes er fra den karibiske øya Martinique, moren er fransk og faren norsk. Selv er hun født i Paris, men hun vokste opp på Makrellbekken i Oslo. Nå sitter hun på en kafé i Oslo sentrum.

– Språk er viktig for meg. Jeg snakker fransk og norsk hjemme, men fordi jeg ble inspirert til å skrive av folk som reggaeartisten Bob Marley og poesigruppa floetry, som begge skriver på engelsk, begynte jeg også å skrive på engelsk. Det ble liksom kunstner-språket mitt. Nå skriver jeg på norsk også, og jeg har blitt veldig glad i norske poeter som Bertrand Besigye og Lars Poverud. Det finnes forresten franske poeter jeg liker veldig godt også, men jeg har ikke turt å skrive et helt dikt på fransk ennå. Selv om jeg gikk på fransk skole i Oslo helt til 1. klasse på videregående, føler jeg at fransken min er litt enkel.

Sarah bestiller croissant – med riktig fransk aksent, selvsagt – og forteller at det i grunnen er litt rart at akkurat hun begynte å skrive tekster.

– Jeg likte ikke å skrive da jeg gikk på skolen, og jeg hatet å lese bøker. Jeg var kanskje egentlig interessert i litteratur, men jeg leser så sakte! Både på den franske og den norske skolen syntes jeg fransk og norsk var tunge fag å komme igjennom. Så jeg gjorde andre ting i oppveksten. ➤

Hva da?

– Jeg gikk på Minken Fosheims teaterskole og sang i Det Norske Jentekor. Vi sang klassiske sanger og folkeviser og sånt, men etter hvert ville jeg gjerne synge andre og mer moderne ting. Så jeg prøvde å skrive mine egne sanger. Først skrev jeg tekstene. *Move your feet, feel the beat!* Sarah smiler og danser med hele overkroppen.

– Jeg ville at det skulle bli danselåter. Men når jeg skulle sette melodi til, kom det ikke noe. Ingenting. Da kunne jeg ikke bruke *de* tekstene til noe.

Nå ler hun høyt, men hun blir raskt alvorlig igjen. Resten av historien er ikke så morsom.

Moren til Sarah heter Manuela Ramin-Osmundsen. I 2007 ble hun barne- og familieminister, og noen måneder senere var hun med på å gi en jobb i departementet til en kvinne som hun kjente litt fra før. Etterpå var det mange som mente at hun burde ha latt noen andre ta seg av ansettelsen fordi hun var inhabil og kanskje ikke hadde klart å være rettferdig. Avisene skrev om saken hver dag, og Ramin-Osmundsen måtte forsvare seg i nyhetsprogrammene på tv. Hjemme satt Sarah og var rasende på journalistene som forfulgte moren hennes.

– Jeg hadde mange tanker og meninger, og jeg trengte å få dem ut. Derfor skrev jeg enda en sangtekst, men det kom ikke noen melodi denne gangen heller. Likevel ville jeg at folk skulle høre hva jeg hadde å si, så jeg prøvde å *snakke* teksten. Ikke å rappe den, ikke å treffe en fast beat, men å *si* den med en dynamisk rytme. Det blir nesten som å synge, bare uten melodi. Jeg oppdaget at det fungerte veldig bra. Teksten om mamma ble den første som jeg fremførte offentlig, på feiringen av kvinnedagen på Center for afrikansk kulturformidling i 2009.

Moren til Sarah måtte slutte i ministerjobben, men Sarah hadde bare så vidt begynt å skrive dikt.

– Jeg har som sagt aldri likt å skrive før,

og jeg skriver fremdeles ikke noveller, essay eller slike ting. Jeg skriver forresten ikke så mange dikt heller. Men når jeg har noe jeg vil si, tanker eller meninger jeg vil ha ut, kommer ordene egentlig av seg selv. Og etter hvert gikk jeg på YouTube og oppdaget at det jeg gjorde, var en egen stil, at det het *spoken word*, og at det var mange folk som holdt på med det i Frankrike, England og USA.

Ja, for *spoken word* og poesislam er stort mange steder i verden?

– Å, ja. I London og Paris og New York har de egne scener der det bare vises spoken word, det er kjempemange mennesker som driver med det, virkelig store miljøer. Her i Norge vises spoken word og annen slampoesi litt på teaterscener og litt på musikkscener, men vi er ikke så mange poeter.

Gjennom diktene har Sarah møtt både musikere, skuespillere og regissører. Hun har fremført sine egne tekster sammen med musikere, hun har hatt roller i teateroppsetninger, og hun har vært med på å skrive to skuespill.

– Fordi jeg har fremført tekstene mine på musikk- og teaterscener, har jeg møtt mange forskjellige folk og fått jobbe med mange spennende og veldig dyktige mennesker. Den aller største opplevelsen jeg har hatt, var da Afrikarådet holdt et seminar der de snakket om hip-hop som politisk virkemiddel i Afrika. De hadde invitert en veldig politisk rapper fra Mosambik som heter Azagaia. Han var utrolig flink! Jeg varmet opp for ham, og så gjorde vi noen ting sammen i løpet av konserten. Jeg hadde fått oversatt noen av tekstene hans til norsk og fremførte dem sammen med ham. Det var virkelig kjempegøy.

Sarah er begeistret også når hun forteller om samarbeidet med spoken word-legenden Saul Williams da han besøkte Norge i 2010. Sammen med andre unge, norske talenter var hun med på å fremføre hans stykke *Said the shotgun to the head*. Likevel –. ➤

– *Move your feet, feel the beat!*

– Jeg ville at folk skulle høre hva jeg hadde å si, så jeg prøvde å snakke teksten.

– Det er veldig fint, men når jeg jobber med andre, er det mye å forholde seg til. Det er kanskje en historie som skal følges, det er musikk som må tas hensyn til, det er regissører som bestemmer ting. Så når jeg har noe på hjertet, når jeg vil formidle mine egne meninger eller følelser, velger jeg fremdeles spoken word. Det er en deilig måte å få ting ut på.

Hva skiver du om, da?

– I begynnelsen skrev jeg mest om alt jeg syntes var galt i verden. Det er ganske vanlig, spoken word-poeter er ofte samfunnskritiske og politiske. Etter hvert har jeg blitt mykere. Nå skriver jeg mye om andre ting, om kjærlighet og musikk, for eksempel. Og jeg kan være morsom eller søt, ikke bare sint.

Så spoken word må ikke være politisk?

– Nei, man kan skrive om hva som helst!

Det er jo ikke alt man skriver som man trenger å fremføre, heller, ofte er det fint å skrive ting bare for seg selv. Andre ting skal folk få høre. Og alle har en historie å fortelle! Alle kan gjøre dette. Alle har en stemme, alle har et språk, alle har en stil, og alle har noe å si.

Har du noen råd? Til ungdom som har lyst til å begynne med spoken word?

– Det er bare å begynne. Å finne sin egen stil og å finne ut hva du har lyst til å fortelle verden. Så må man øve, og bruke de scenene man har rundt seg. Fremfør i familie-selskaper og på vennefester, i klasserommet og på skoleavslutningen. Kjør på!

Sarah selv har så avgjort kjørt på. I 2010 deltok hun i sitt første norgesmesterskap i poesislam i regi av Foreningen !les. Men reglene var uvante for henne, og hun var dessuten ikke vant til å fremføre tekster på norsk. Hun kom ikke videre til finalen. Men året etter hadde hun skrevet tre tekster hun var fornøyd med som fulgte konkurransereglene. Denne gangen vant hun delfinalen glatt – før hun hentet hjem en overlegen seier i finalen. Det ga henne et reisegavekort på 10 000 kroner, en kjempediger pokal – og billett til verdensmesterskapet i Paris i juni 2012.

– Jeg gledet meg veldig til å få høre hvordan poesislam høres ut på alle andre språk – portugisisk, tysk og kreol. Alle deltakerne måtte ha med seg seks tekster på sitt eget morsmål. Uansett var alle tekstene oversatt til engelsk og fransk, oversettelsen ble vist bak poeten så publikum skulle kunne følge med på hva vi sa, uansett hvilket språk vi snakket.

Hvordan gikk det, da?

– Det var akkurat så fantastisk som jeg hadde håpet! Mange morsomme og inspirerende poeter, flott publikum – og jeg har jo mye familie i Paris, så jeg hadde min egen kjempestore heiagjeng. Jeg kom videre til semifinalen, og selv om jeg ikke kom til finalen, er jeg stolt av å være den første norske poeten i mesterskapet. ■

SARAH RAMIN OSMUNDSEN
... er 21 år gammel. Hun studerer psykologi, spiller teater, leser dikt, deltar i musikkoppsetninger og har fortellerforestillinger. Hun bor sammen med foreldrene sine på Makrellbekken i Oslo.

POESISLAM
Poesislam kommer fra Chicago, der bygningsarbeideren Marc Smith arrangerte poesiopplesninger på en jazzklubb på åttitallet. Han var lei av kjedelig poesi om ingenting og ville at poetene skulle lage en god oppreden for å fange publikums interesse – og at publikum skulle få gi tilbakemelding til hver poet.

Poesislam er en konkurranse der deltakerne fremfører tekster og kappes om å få flest poeng fra

publikum. Her er det rom for alle typer tekster: De kan være i helt forskjellige sjangre og handle om alt mulig. Andre betegnelser på poesislam er slampoesi, poesislag og kamppoesi.

Spoken word er en av sjangrene under poesislam. Det er en musikalsk stil med mye rim og dynamisk rytme. Det finnes ikke noe norsk ord for spoken word. Kanskje du kan lage et?

NM I POESISLAM
Norgesmesterskapet i poesislam kom til i 2005 og arrangeres av Foreningen !les hvert år. Det er delfinaler over hele landet, og vinnerne går videre til finalen i Oslo. Les mer om regler og tidligere vinnere på foreningenles.no/poesislam